

BALTIJOS APLINKOS FORUMO

VEIKLOS ATASKAITA 2019

SAUGOME GAMTĄ DRAUGE SU ŽMOGUMI!

WWW.BEF.LT

4

ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI

50

TEIKTOS PASLAUGOS

52

SAVANORIŠKOS INICIATYVOS

60

MŪSŲ POVEIKIS APLINKAI

66

FINANSINĖ ATASKAITA

70

VISUOMENĖS PARAMA MŪSŲ VEIKLAI

74

LIFE PROJEKTAI – INVESTICIJA Į LIETUVOS GAMTĄ IR EKONOMIKĄ

76

SAVANORYSTĖ

80

MŪSŲ KOMANDA IR 2019 M. AKIMIRKOS

TURINYS

ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI

MELDINĖS NENDRINUKĖS APSAUGA

(LIFE MAGNI
DUCATUS ACROLA)
2016-2023
Lietuvoje ir
Baltarusijoje

www.meldine.lt

A close-up photograph of green grass blades, likely reeds or sedges, with numerous small, clear water droplets clinging to their surfaces. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural, wet environment. The lighting is bright, highlighting the texture of the leaves and the glistening water.

2019-tieji meldinēs nendrinukēs apsaugos
projektē buvo labai intensyvūs, kupini iššūkių,
palikymo ir puikių rezultatų.

SĖKMINGAS IR EFEKTYVUS MELDINIŲ NENDRINIUKIŲ PERKĖLIMAS

Keliauk kartu

su meldinių nendrinukių
mažyliais iš Baltarusijos į
Lietuvą

Kasdienį video dienoraštį rasi

www.meldine.lt

 / BEFLithuania

Daugiausiai energijos ir pasišventimo pareikalavo vasarą vykdytas antrasis meldinių nendrinukių perkėlimo etapas. Jo metu iš Baltarusijos į Lietuvą pervežėme dar 50 šių retų paukščių jauniklių (2018 m. jau buvome atvežę 50). Kadangi tai buvo jau antrieji paukščiukų perkėlimo metai, turėjome sukaukę daug patirties ir viskas vyko su didesniu žinojimu, patirtimi, aiškesniu savo vaidmenų suvokimu. Todėl šiemet didelį dėmesį skyrėme pasakojimui apie šią unikalų patirtį – kūrėme videodienoraštį, organizavome žurnalistams turus, kvietėme žmones atvykti į atvirų durų dienas ar pristatymus, į procesą įtraukėme apie 50 savanorių.

Labai smagu, kad atsidavusios komandos darbas davė puikių rezultatų – visi paukščiukai išgyveno (mums pavyko sustiprinti ir užauginti netgi ligoniuką) t.y. buvo pasiektas **100 % išgyvenamumo** rodiklis! Taip pat, padedant kolegoms iš Baltarusijos ir Lietuvos mums pavyko rasti **11** iš Afrikos į Žuvinto biosferos rezervatą **grįžusių pernai čia perkeltų** nendrinukių (**22 %**). Šis rodiklis viršija net natūralų pirmamečių jauniklių grįžtamumą (20 %). Apskaičių metu gamtininkai taip pat stebėjo perkeltas pateles su jaunikliais. Tai liudija didžiulę pirmą kartą pasaulyje su šia rūšimi taikyto gamtosaugos metodo sėkmę. Mūsų patirtimi seks kolegos iš Vokietijos. Pas juos iškeliavo mūsų kurti specialūs narvai – aviariumai, kurie jau artimiausiu metu turėtų sulaukti naujų sparnuotų gyventojų Vokietijoje.

MELDINĖS NENDRINUKĖS DAILĖS MOKYKLA

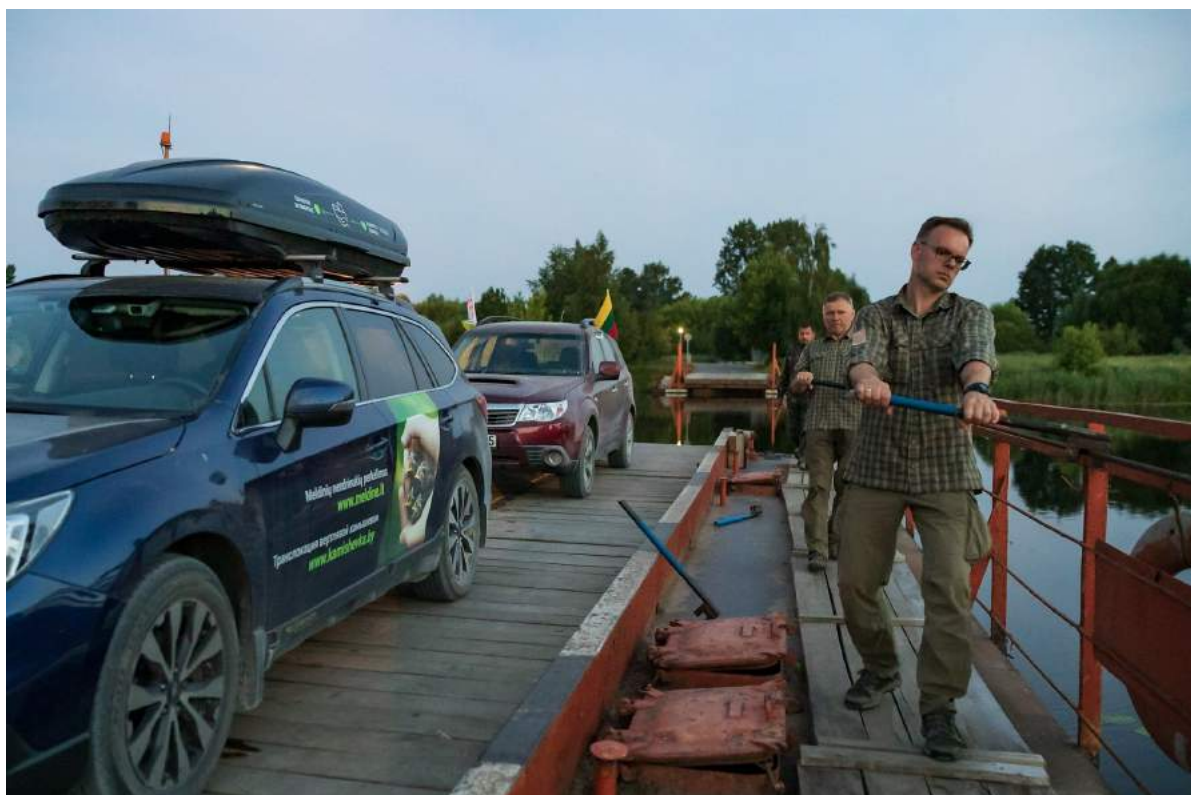
Meldinių nendrinukių globojimo Žuvinte metu gimė puiki iniciatyva – meldinės nendrinukės dailės mokykla. Simbolinis meldinės nendrinukės vardas buvo suteiktas Alytaus dailės mokyklai, kurios bendruomenė labai susidomėjo šios rūšies apsauga ir išvelgė gilią tokio simbolinio vardo prasmę.

„Kitapus gatvės yra Adolfo Ramanausko Vanago gimnazija. Kuo meldinė nendrinukė blogesnė? Paklausu kitaip – kuo kitos gamtos formos prastesnės nei žmogus? Manau, kad jos dar ir daug kuo už mus pranašesnės, iš jų mes galime daug ko pasimokyti,“ – sako Alytaus dailės mokyklos direktorius Redas Diržys.

BIOMASĖS PERDIRBIMO CECHAS

Drevernoje veikiantis žolės biomasės perdirbimo cechas, kuriame žolė iš meldinei nendrinukei ir kitiems paukščiams svarbių teritorijų perdirbama į granules, pradėjo priimti ūkininkų žolę, pradėta produkcijos rinkodara. Taip pat cechui buvo sukurtas prekės ženklas „Nine voices“, o gaminiui – pakratams gyvuliams – „Hygge pellet“.

PERKĖLIMAS NUOTRAUKOSE

JAUNŪJŲ GAMTOS REINDŽERIŲ PLATFORMA

Vis daugiau vaikų atrado jaunųjų gamtos reindžerių platformą gamtosreindzeris.lt, kurioje sprendė linksmas užduotis apie gamtą.

Per kiek daugiau nei metus:

48 užduotys

7793 lankytojų

1141 užsiregistravusių

860 patvirtinusių registraciją

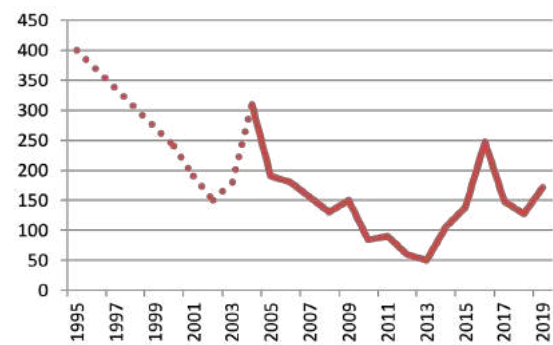
70 aktyvių vaikų, išsprendusių >5 užduotis.

Šiomet taip pat buvo baigta kurti rusiška platformos versija Baltarusijos vaikams natureforkids.by, kurioje jau 38 užduotys.

MELDINIŲ NENDRINIUKIŲ LIETUVOJE DAUGĖJA

Apibendrinus 2019 m. galutinius meldinių nendrinukių apskaitos rezultatus, tapo aišku, kad šių rečiausių Europos giesmininkų populiacija Lietuvoje, lyginant su praėjusiais metais, padidėjo 26 %. Suskaičiuoti 172 giedantys meldinių nendrinukių patinėliai. Tai – ilgamečio darbo rezultatas. Ekspertų vertinimu, dėl sėkmingai pritaikytų gamtosaugos priemonių meldinių nendrinukių populiaciją Lietuvoje pavyko stabilizuoti. Po Lenkijos, Lietuva yra antroji šalis, kuriai pavyko sustabdyti meldinių nendrinukių nykimą.

TĘSIAMI BUVEINIŲ ATKŪRIMO DARBAI, BENDRADARBIAVIMAS SU ŪKININKAIS

Tradiciškai, sužinoję meldinių nendrinukių perėjimo vietas, lankėme ūkininkus ir derėjomės dėl šienavimo atidėjimo. Taip pat, šiame kvietime juos kelti meldinių nendrinukių vėliavas pasveikinant į kraštą grįžusius retuosius giesmininkus bei išreiškiant paramą jau lizduose cypsintiems jų mažyliams. Tikimės šią gražią tradiciją tęsti birželio 1 d. minint ne tik žmonių, bet ir paukščių Vaikų gynimo dieną.

2019 m. buvo toliau tęsiami buveinių atkūrimo darbai tiek Lietuvoje, tiek Baltarusijoje. Nendrių, krūmų šalinimo darbai vyko Tyruose, Apvarduose, Žuvinte, Zvaniece. Serveče buvo pasirengta vandens lygio reguliavimui, Zvaniece – kontroliuojamam deginimui, o Dokudovskoje – viksvų sėklų sėjimui. Taip pat, tiek Zvaniece, tiek Šyšoje (Nemuno deltoje) buvo įrengti vandens lygio reguliatoriai, kurie padės užtikrinti tinkamą režimą.

APLINKOS MINISTERIJOS TYRIMAS PRIPAŽINO PROJEKTĄ SKAIDRIU

Aplinkos ministerija 2019 m pradėjo vadovauti naujas ministras K.Mažeika. Neilgai trukus žiniasklaidoje jis paskelbė, kad neva stabdys meldinės nendrinukės projekto finansavimą. Jokių konkrečių argumentų, kodėl, mes neišgirdome. Nedelsdami kreipėmės į ministeriją,

Toliau analizavome visas potencialias kertines meldinės nendrinukės buveines Lietuvoje (buvusius ir esamus durpynus). Lankėme labiausiai perspektyvias vietas, kur būtų galima buveinių tinklą plėsti, rinkome papildomus duomenis.

pateikėme tarpinę projekto ataskaitą (peržiūrėtą ir patvirtintą Europos Komisijos atstovų), nusiuntėme nepriklausomo audito išvadą, patys lankėmės ministerijoje ir pasakojome apie projekto pažangą, rezultatus. Po šių mūsų pastangų galiausiai ministras pripažino, jog projektas įgyvendinamas pagal planą ir patikino, kad jokie sprendimai dėl finansavimo stabdymo, eskaluoto spaudoje, nėra priimti.

MELAS

apie paukštuką,
kainuojantį
40 000 Eur

2019 metais žiniasklaidoje toliau buvo skleidžiamas absurdiškas melas apie tai, jog neva mes už 4 mln. Eur perkame 100 meldinių nendrinukių. Nepaisant mūsų pastangų komunikuoti faktus, kurie šį melą paneigia, šis mitas vis dar gajus, todėl dar kartelį pateikiame visą informaciją.

Bendra projekto vertė yra 4 mln. Eur (4,097,038 Eur), tačiau projektas apima kur kas daugiau nei vien tik meldinių nendrinukių perkėlimas. Meldinių nendrinukių perkėlimas yra tik viena iš 7 metų Lietuvoje ir Baltarusijoje truksiančio šios rūšies apsaugos projekto veiklų, sudaranti 5 % bendro biudžeto. Projekto metu taip pat atkuriamas 20 000 ha buveinių, kuriose namus randa gausybė meldinės nendrinukės kaimynų – stulgių, raudonkojų tulikų, griežlių, raudonkojų tulikų ir kitų paukščių, įrengiami vandens lygį reguliuoti padedantys įrenginiai, statomas biomasės perdirbimo cechas Drevernoje, padedantis spręsti vėlai nušienautos biomasės išvežimo iš laukų problemą, vykdomos gamtinio švietimo, komunikacijos veiklos.

REZULTATAI
pasiekti iki šiol

Taip pat svarbu pastebėti, kad projektą didžiąja dalimi remia Europos Komisija tiesiogiai per LIFE programą. Jos indėlis: 3,072,778 Eur (75 %).

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos indėlis (dalinai remiamos tik Lietuvoje vykdomos veiklos): 736 000 Eur. Likusi dalis – visų projekto partnerių indėlis.

BIUDŽETAS
ir detalesnis projekto
aprašymas

NATURALIT

**NATURA 2000
TINKLO
VALDYMO
OPTIMIZAVIMAS
LIETUVOJE**

(LIFE IP PAF-
NATURALIT)
2018-2027
LIETUVOJE

WWW.NATURALIT.LT

NATURALIT

NAUJOS KARTOS

į rezultatą
orientuotos
agrarinės
aplinkosaugos
priemonės

NAUJŪJŲ LAIKŲ PIEMENAVIMAS

Siekdama patikrinti netradicinius bioįvairovės (ypač – atvirų buveinių) išsaugojimo būdus, „Naturalit“ projekto komanda išsikėlė sau tikslą pabandyti Lietuvoje atgaivinti piemenavimo tradicijas. Piemenaujant didelė gyvulių banda intesyviai, tačiau trumpai veikia (nuėda ir sutrypia) mažą teritorijos plotą ir po to piemens yra pervaroma į kitą teritoriją. Toks ganymo būdas yra artimiausias laukinių žoliaėdžių, kurių didelė dalis išnaikinta, poveikiui. Tokiu būdu formuojamos ir palaikomos atviros mozaiškos buveinės, kurios reikalingos norint išsaugoti didelę bioįvairovės dalį.

Kadangi piemenavimo tradicija Lietuvoje yra nutrūkusi, 2019 m. buvo atlikta užsienio piemenavimo praktikų studija. Nors studijos rezultatai džiugina tuo, kad piemenavimas pasaulyje vis labiau klesti ir vis labiau suprantama tokios praktikos teikiama nauda, deja, projekto komandai nepavyko rasti vis dar gyvų piemenavimo praktikų geografiškai į Lietuvą panašiose šalyse.

Tokiose šalyse kaip Bulgarija, Ispanija, Prancūzija piemenavimas yra remiama veikla, o pastarosiose dvejose veikia net keletas piemenavimo mokyklų, kuriose rengiami profesionalūs piemenys. Akivaizdu, jog bandant atgaivinti piemenavimą Lietuvoje reikės imtis netradicinių priemonių. Galbūt įkvėpimu mums taps Suomijoje sukurtas modelis „Shepherding weeks“, kuris pritraukia šimtus žmonių, norinčių praleisti laiką nuostabiuose saugomų teritorijų kampeliuose, dalį laiko skiriant piemenavimui? Kitais metais mes toliau diskutuosime ir ieškosime būdų, kaip į mūsų kraštą galėtume grąžinti šiuolaikinius piemenis.

Lyginant su 2018 m., visi festivaliai buvo gausesni tiek lankytojų, tiek dalyvavusių vietinių gyventojų skaičiumi. „Vidur girių“ šiemet išsiskyrė itin turininga programa, prasidėjusia gamtos fotografo Mariaus Čepulio paskaita traukinyje Vilnius-Marcinkonys ir prasitęsusia nuostabioje Dzūkijos gamtoje. „Vidur ežerų“ šiemet jaukiai susiliejo su vietos gyventojų organizuojama stovykla gamtoje. Tai leido itin glaudžiai bendradarbiauti su saugomų teritorijų gyventojais ir pasidalinti organizacine našta. Išskirtinio masto renginiu tapo teatralizuotas festivalis jaunoms šeimoms „Miško burtai“. Jo dalyvių skaičius perkopė 600, renginyje talkino 90 savanorių! Taip pat svarbu paminėti, kad vietos bendruomenė savanoriškai iniciavo akciją, kuomet rinko daugkartinius puodelius festivaliui. Surinkta 320 puodelių, kuriuos naudojo festivalio lankytojai!

Atsižvelgdami į novatorišką ES šalių patirtį, kartu su aplinkinių šalių kolegomis pradėjome rengti naujas agrarinės aplinkosaugos priemones, kurios būtų orientuotos ne į procesą, bet į – rezultatą, t.y. jose dalyvaudami ūkininkai gautų išmokas už pasiektą aplinkosauginį rezultatą ir sukurtą pridėtinę naudą visuomenei, o ne už automatiškai taikomus apribojimus. Pradėtas rengti pirmosios tokios priemonės aprašas.

FESTIVALIAI GAMTOJE

2019 m. surengėme dar 3 festivalius gamtoje – „Vidur girių“, „Vidur ežerų“ ir „Miško burtai“ – kurie ne tik skatino lankytojų asmeninius potyrius gamtoje, supažindino su gamtinėmis vertybėmis, bet ir pristatė vietos bendruomenei saugomų teritorijų naudą.

467
užsiregistravusių
257
dalyvių (sąraše)
8
vietiniai
programoje
13
vietiniai turgelyje

149
užsiregistravusių
105
dalyvių (sąraše)
2
vietiniai
programoje
4
vietiniai turgelyje

1166
užsiregistravusių
646
dalyvių (sąraše)
34
vietiniai
programoje
12
vietiniai turgelyje

SAUGOMŲ TERITORIJŲ PRODUKTO ŽENKLAS

ŽEMAITIJOS
NACIONALINIO PARKO
PRODUKTAS

2019 m. baigėme pirmąjį diskusijų ciklą su specialistais apie saugomų teritorijų produkto ženklo tobulinimą. Surengėme 4 susitikimus įvairiuose regionuose. Juose dalyvavo du trečdaliai visų direkcijų (22/33), prisijungė 15 šio ženklo turėtojų ir 5 savivaldos organizacijos. Diskusijose sutarta, kaip toliau bus plėtojamas produkto ženklas, kaip toliau bus vykdomas ženklo viešinimas. Nutarta pradėti nuo vienos sistemos (el. puslapio), kuriame būtų visų saugomų teritorijų produkto ženklo turėtojai. Kol ši sistema kuriama, buvo sukurtas bandomasis puslapis su pagrindine informacija apie šį ženklą www.gamtoje.org ir pateikti specialūs kalėdiniai pasiūlymai.

RINKITĖS DARNŲ PRODUKTĄ IŠ SAUGOMŲ TERITORIJŲ

Jis pažymėtas saugomų teritorijų produkto ženklu „antytė“.

SAUGOMOS TERITORIJOS TAMPA DAR LABIAU PRIEINAMOS

Žemaitijos, Dzūkijos ir Aukštaitijos nacionaliniuose parkuose kartu su partneriais įrengėme infrastruktūrą, padedančią negalią turintiems žmonėms susipažinti su saugomų teritorijų vertybėmis, papildančią jau egzistuojančią pritaikymo šiai tikslinei grupei sistemą.

Dzūkijos nacionaliniame parke prie lankytojų centrų Merkinėje ir Marcinkonyse įrengėme 2 taktilinius stendus, Aukštaitijos nacionaliniame parke – išmaniąją stotelę, kuri gali teikti įvairaus pobūdžio garsinę informaciją. Žemaitijos nacionaliniame parke pritaikėme vieną populiariausių pažintinių takų – Šeirės – įrengėme taktilinį stendą, pastatėme saugumo tvorelę, ir įrengėme užvažiuojamus ant tiltelio.

LIFE VIVA GRASS

INTEGRUOTO
PLANAVIMO ĮRANKIO
SUKŪRIMAS,
SIEKIANČIŲ UŽTIKRINTI
PIEVŲ BIOLOGINĖS
ĮVAIROVĖS
GYVYBINGUMĄ

2014-2019
LIETUVOJE,
LATVIJOJE, ESTIJOJE

WWW.VIVAGRASS.EU

LIFE
Viva
Grass

SĖKMINGA PROJEKTO PABAIGA

2019 metai žymi sėkmingą „LIFE Viva Grass“ projekto pabaigą. Nors oficialiai projektas baigėsi 2019 m. balandžio 30 d., didžiausias projekto metų renginys įvyko likus dviems mėnesiams iki projekto pabaigos. Tai – tarptautinė baigiamoji projekto konferencija, kurioje buvo pristatyti pasiekti rezultatai. Konferencijos dalyviai iš įvairių Europos šalių taip pat aptarė tolimesnes ekosisteminių paslaugų vystymo kryptis ir galimybes pritaikyti šią koncepciją skirtinguose valstybės veiklos sektoriuose.

Konferencijos dalyviams detalai, pasitelkiant naudojimo pavyzdžius, buvo pristatyta Integruoto planavimo priemonė – pagrindinis projekto rezultatas. Galutinė baigtinė priemonės (trijų jos modulių) versija prieinama visiems. Kartu su ja, buvo parengta ir savarankiška mokymosi platforma, kuria naudojantis galima susipažinti su pačia priemone, jos veikimo principais ir pritaikymo galimybėmis. Džiugu, kad priemone domimasi ir pasibaigus projektui, jos rezultatai naudojami kituose projektuose ar moksliniuose darbuose. Priemone ir galimybėmis perimti jos administravimą taip pat aktyviai domisi Estijos Aplinkos ministerija.

Administration of
Latvian Environmental
Protection Fund

ENVIRONMENTAL INVESTMENT
CENTRE

EKOSISTEMINĖS PASLAUGOS POPULIARĖJA

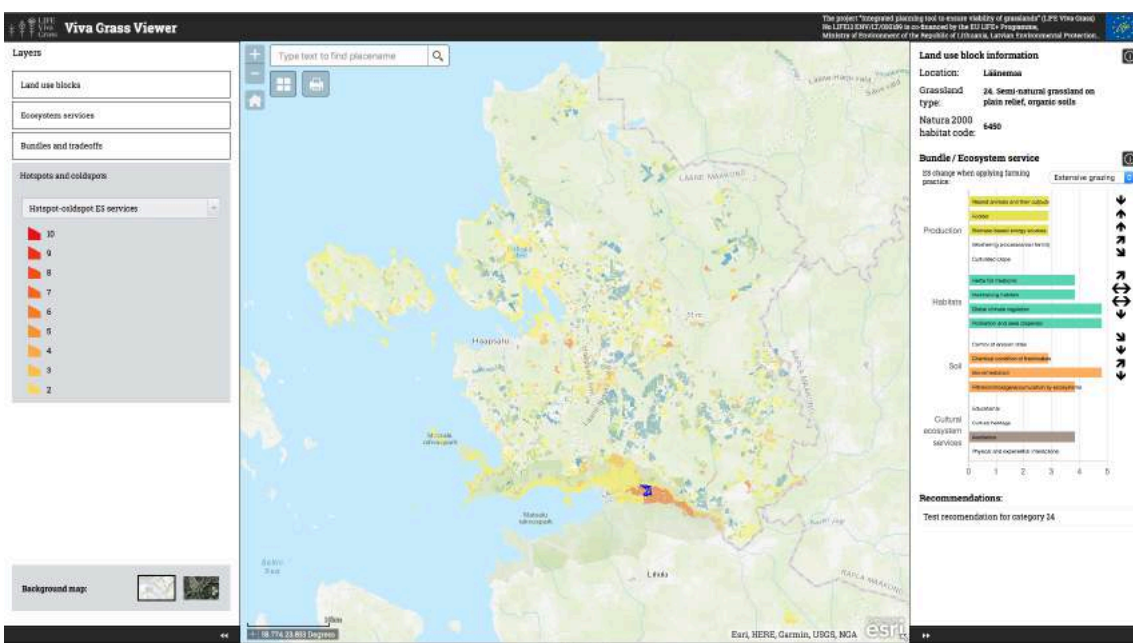
Per beveik penkerius projekto įgyvendinimo metus parengta nemažai leidinių, surengta išties didelio pasisekimo sulaukusių renginių ir lankytojų dienų. Šiomis priemonėmis skirta populiarinti dar visiškai naują ekosisteminių paslaugų koncepciją ir šviesti visuomenę bei specialistus apie visokeriopą ekosistemų naudą. Kviečiame detalai susipažinti su pasiektais projekto rezultatais arba susipažinti su plačiai visuomenei skirtu rezultatų santraukos leidiniu.

KIEK KAINUOJA ŽOLĖ?

Tikime, kad projektas „LIFE Viva Grass“ ženkliai prisidėjo prie supratimo apie pievas ir jų mums teikiamą naudą didinimo. Kviečiame pasivaikščioti po mūsų gražiąsias pievas, pažvelgti giliau – gal jums pavyks atsakyti į mūsų šmaikštųjų projekto šūkį-klausimą „Kiek kainuoja žolė?“

INTEGRUOTO PLANAVIMO PRIEMONĖ

REZULTATAI
 Susipažink su projekto pasiekimais

UNISECO

Agroekologinių
žemės ūkio sistemų
tvarumo pažinimas ir
gerinimas Europos
Sąjungoje

2018-2021
Lietuvoje ir 15 kitų
Europos šalių

[WWW.UNISECO-
PROJECT.EU](http://WWW.UNISECO-PROJECT.EU)

UNISECO

ŪKININKA- VIMO TVARUMO STIPRINIMAS

Tai – tarptautinis mokslinės programos HORIZON 2020 projektas, vykdomas kartu su partneriais iš 15 Europos šalių. Šio projekto pagrindinis tikslas – sustiprinti Europos Sąjungos ūkininkavimo tvarumą, remiantis agroekologinio ūkininkavimo strategijomis. Lietuvoje šio tikslo siekiame tirdami, kas padėtų pieno ir sūrio ūkiams išlaikyti ekstensyvią ganymo praktiką, tuo pačiu išliekant konkurencingiems rinkoje ir neintensyvinant ūkininkavimo praktikos.

Siekdami šio tikslo šiais metais tyrėme įvairių pieno ir sūrių ūkių ekonominius, socialinius, aplinkosauginius ir ūkio valdymo aspektus. Taip pat tyrėme ne tik aplinkosauginę bet ir platesnę socialinę bei politinę aplinką, nulemiančią taikomą ūkininkavimo praktiką. Bendradarbiaujant su ūkininkais ir kitomis suinteresuotomis šalimis identifikavome su mūsų tyrimo problema susijusių suinteresuotųjų šalių tinklą. Įtraukiant suinteresuotąsias šalis nustatėme šiuo metu egzistuojančias politines priemones ir įrankius, skatinančius arba ribojančius ekstensyvių pieno ūkių išlikimą. Taip pat diskutavome apie jų efektyvumą.

Šio projekto metu taip pat tęsėme komunikaciją apie projekto problematiką, eigą ir pasiektus rezultatus socialiniuose tinkluose bei UNISECO projekto naujienlaiškyje.

SKAITYTI NAUJIENLAIŠKŲ
Vėliausias projekto naujienlaiškis

WATERDRIVE

Kaimo plėtra ir
vandens apsauga
Baltijos jūros regione

2019-2021
Lietuvoje ir 8 Baltijos
jūros regiono šalyse

WWW.WATER-DRIVE.
EU

Waterdrive

The logo graphic consists of two horizontal lines, one blue and one green, positioned below the text.

VANDENS KOKYBĖS GERINIMAS

„Waterdrive“ – tai tarptautinės „Interreg“ Baltijos jūros programos projektas, kurį Baltijos aplinkos forumas įgyvendina kartu su 19 partnerių iš 9 Baltijos jūros regiono šalių. Projekto pagrindinis tikslas – gerinti vandens išteklių valdymo praktiką Baltijos jūros regione skatinat bendradarbiavimą tarp vietos valdžios, kaimo bendruomenių ir kitų suinteresuotųjų šalių.

Taip siekiama sumažinti ypač dėl ūkinės veiklos į vandens telkinius patenkančių maisto medžiagų kiekį, dėl kurių vyksta eutrofikacijos procesai, kenčia vandens telkinių kokybė ir vandens ekosistemos. Lietuvoje Baltijos aplinkos forumas siekia skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą mažinant taršą Žuvinto biosferos rezervato teritorijoje ir jo apylinkėse.

VANDENS TYRIMAI, ANALIZĖ

Šiais metais buvo vykdomi susitikimai ir konsultacijos su suinteresuotomis šalimis bei ekspertais, renkami ir analizuojami istoriniai vandens kokybės duomenys ir pradėti vandens kokybės matavimai Dovinės baseino teritorijoje. Susitikimo su projekto partneriais metu buvo suorganizuotas susitikimas ir apsikeitimas gerąja praktika bei patirtimi tarp Lietuvos suinteresuotųjų šalių ir projekto partnerių. Taip pat buvo analizuojama esama vandens apsaugos ir sprendimų priėmimo situacija Lietuvoje bei politinės vandens apsaugos priemonės.

 Interreg
Baltic Sea Region

EUROPEAN
REGIONAL
DEVELOPMENT
FUND

GRAZELIFE

Ekosisteminių
paslaugų,
bioįvairovės ir
kraštovaizdžio
gerinimas ganant
gyvulius

2019-2021
Lietuvoje ir 5 Europos
šalyse

WWW.GRAZELIFE.COM

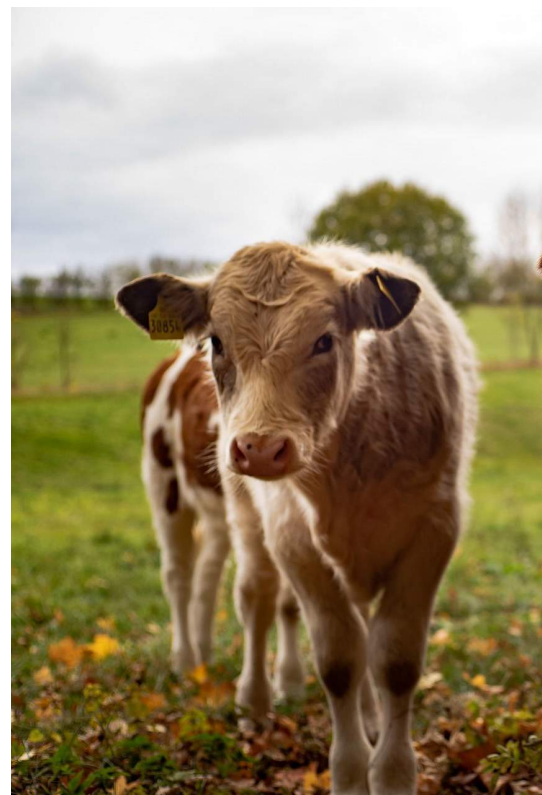

SĄLYGŲ GERINIMAS GYVŪLIŲ GANYMUI

„GrazeLife“ – tai LIFE programos parengiamasis projektas, kurio pagrindinis tikslas yra pagerinti sąlygas naminių, laukinių ir pusiau laukinių gyvulių ganymui, tam, kad būtų sumažinta gaisro rizika, palaikoma ekosistemų sveikata, pagerintas prisitaikymas prie klimato kaitos, gerinama ekosisteminių paslaugų ir biologinės įvairovės būklė bei sumažinti konfliktai tarp žmonių ir laukinės gamtos.

GANOMŲ TERITORIJŲ ANALIZĖ

Šiais metais analizavome ir atsirinkome projektui tinkančias Lietuvos teritorijas, bendravome su intensyviai ir ekstensyviai ganančiais ūkininkais bei rinkome duomenis apie intensyviai ir ekstensyviai gomas teritorijas skirtinguose dirvožemių tipuose bei su ganymu ir ūkininkavimu susijusių ūkininkų patirtį.

**PAGALVOK,
KAI PERKI**

**NONHAZCITY
2016-2019**

IR

**NONHAZCITY2
2019-2021**

**LIETUVOJE IR
KITUOSE BALTIJOS
JŪROS REGIONO
MIESTUOSE**

PAGALVOK.LT

SĖKMINGA PROJEKTO PABAIGA IR NAUJA PRADŽIA

NonHazCity

2019 m. sėkmingai baigtas dar 2016 m. startavęs projektas „Inovatyvūs valdymo sprendimai, siekiant sumažinti pavojingų medžiagų patekimą į aplinką ir jų poveikį ekosistemoms ir žmonių sveikatai Baltijos jūros regiono miestuose“ (NonHazCity).

Per ketverius projekto metus buvo nuveikta galybė darbų. Kartu dirbo net 18 partnerių skirtingose Baltijos jūros regiono šalyse.

Lietuvoje bendradarbiavome su Šilalės ir Kauno rajono savivaldybėmis. Projekto pradžioje savivaldybėse atlikti cheminių medžiagų tyrimai padėjo išaiškinti pagrindinius pavojingų cheminių medžiagų šaltinius ir identifikuoti, kokių veiksmų turėtų imtis savivaldybės. Vienas iš projekto rezultatų – šiose savivaldybėse parengti cheminių veiksmų planai, kuriuos bus siekiama įgyvendinti ateityje. Didelį dėmesį skyrėme ir žaliesiems pirkimams – vienai iš pagrindinių priemonių, padedančių išvengti pavojingų cheminių medžiagų.

Projekto metu taip pat intensyviai bendradarbiavome su įmonėmis, įsikūrusiomis šiose savivaldybėse. Ne tik konsultavome įvairias įmones cheminių medžiagų valdymo klausimais, bet ir padėjome rasti švaresnių ir sveikesnių alternatyvų. Taip pat rengėme seminarus, skirtus įvairioms verslo grupėms.

EUROPEAN
REGIONAL
DEVELOPMENT
FUND

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

Panašų darbą dirbome ir su gyventojais. Surengėme dešimtis paskaitų, kur dalinomės naujausiomis žiniomis, patarimais, kaip susikurti saugia ir sveika namu aplinka be pavojingų cheminių medžiagų. Projekto metu taip pat dirbome su 10 savanorių šeimų, kurių namuose identifikuojome pavojingas chemines medžiagas ir pasidalinome patarimais, kuo jas pakeisti. Šeimos ne tik džiaugėsi suteiktomis žiniomis, tačiau projekto pabaigoje informavo ir apie namuose realiai įgyvendintus pokyčius.

Informacija dalinomės įvairiuose renginiuose, aktyviai pildėme puslapį Pagalvok.lt bei FB puslapį „Pagalvok, kai perki“. Išleidome įvairios informacinės medžiagos, pavyzdžiui, atmintinę kirpėjams ar plačiai visuomenei skirtą žurnalą apie kasdienį gyvenimą be pavojingų cheminių medžiagų. Rezultatais buvo pasidalinta tarptautinėje baigiamojoje konferencijoje Rygoje.

PROJEKTO REZULTATAI PRISTATYTI TARPTAUTINĖJE BAIGIAMOJOJE KONFERENCIJOJE RYGOJE

NonHazCity2

Jau projektui pasibaigus sulaukėme džiugios žinios, projekto „NonHazCity“ rezultatai bus sėkmingai įgyvendinami ir toliau, mat startavo tęstinis projektas „NonHazCity“ patirties pritaikymas miestuose: privačių ir profesionalių naudotojų gebėjimų stiprinimas cheminių medžiagų naudojimo mažinime ir rizikos valdyme“ (NonHazCity 2).

Projekto metu planuojama „NonHazCity“ metu sukauptą patirtį paskleisti plačiau ir įtraukti įvairias šalių savivaldybes. Planuojama sukurti patogią internetinę mokymų platformą, kur savivaldybių specialistai galėtų įgyti žinių apie cheminių medžiagų valdymą.

Taip pat rengiami įvairūs leidiniai, tarp kurių ir informaciniai gidai, kaip namuose ar biure atlikti cheminių medžiagų turinčių produktų inventorizaciją ir rasti nesudėtingų alternatyvų. Lietuvoje taip pat planuojama surengti specialius mokymus atrinktiems projekto ambasadoriams, kurie vėliau galės savarankiškai atlikti inventorizacijas namuose.

Informacinė kampanija orientuojama į pavojingas chemines medžiagas plastiko gaminiuose. Informacija bus pateikiama įvairiuose leidiniuose, FB „Pagalvok, kai perki“ bei atnaujintame puslapyje Pagalvok.lt.

LIFE FIT FOR REACH

**PAVOJINGŲ
CHEMINIŲ
MEDŽIAGŲ
PAKEITIMO
ĮGYVENDINIMAS
LIETUVOS, LATVIJOS
IR ESTIJOS MAŽOSE/
VIDUTINĖSE IR
PRAMONĖS ĮMONĖSE**

**2015-2020
LIETUVOJE,
LATVIJOJE IR
ESTIJOJE
FITREACH.EU/LT**

LIFE / FIT FOR REACH

ReSolve
REACH FOR THE SOLUTIONS YOU NEED TO PROTECT YOUR BUSINESS

CHEMICALS IN OUR LIFE

HOW CAN I USE
CHEMICALS SAFELY?

WHY ARE
CHEMICALS
IMPORTANT?

HOW CAN I
PROTECT MYSELF
AND MY FAMILY?

REACH

Registration of
Chemicals
in the
EU

FESSENSE

MARIJAMPOLĖS PIENO KONSERVOUSE SĖKMINGAI IŠBANDYTA ALTERNATYVA

PROJEKTAS PRATĖSTAS

2019 metais projektas „Pavojingu cheminiu medžiagu pakeitimo ir gyvendinimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos mažose/ vidutinėse ir pramonėse“ buvo pratęstas iki 2020 m. pabaigos ir toliau tęsė darbą su įmonėmis bei nedidelėmis apimties pakeitimais.

Trijose Baltijos šalyse šiais metais tokiu pat moniu skaičius pasiekė 82. Net 30 iš šių monių įsikūrusios Lietuvoje. Dar keliasdešimt įmonių buvo konsultuotos.

Skirtingų sričių įmonėms suteiktos konsultacijos bei pagalba atliekant cheminių medžiagų inventorizaciją.

Dalis įmonių po konsultacijų pokyčių ėmėsi savarankiškai, dalis turėjo galimybę finansuojami projekto išbandyti įvairias alternatyvas naudojamoms pavojingoms medžiagoms arba įrangą, padėsiančią jų atsisakyti.

POKYČIAI ĮMONĖSE PARTNERĖSE

Beveik baigti pokyčiai ir pagrindiniais projekto partnerių Lietuvoje įmonėse – „Marijampolės pieno konservai“ bei „Vakaru metalgama“. Įmonėse šiuo metu net po keleta galimų alternatyvų ir atrado mažai pavojingas alternatyvas.

Šiuo metu įmonėse atliekamas poveikio aplinkai vertinimas pakeitus pavojingas chemines medžiagas mažiau pavojingomis bei socioekonominė analizė.

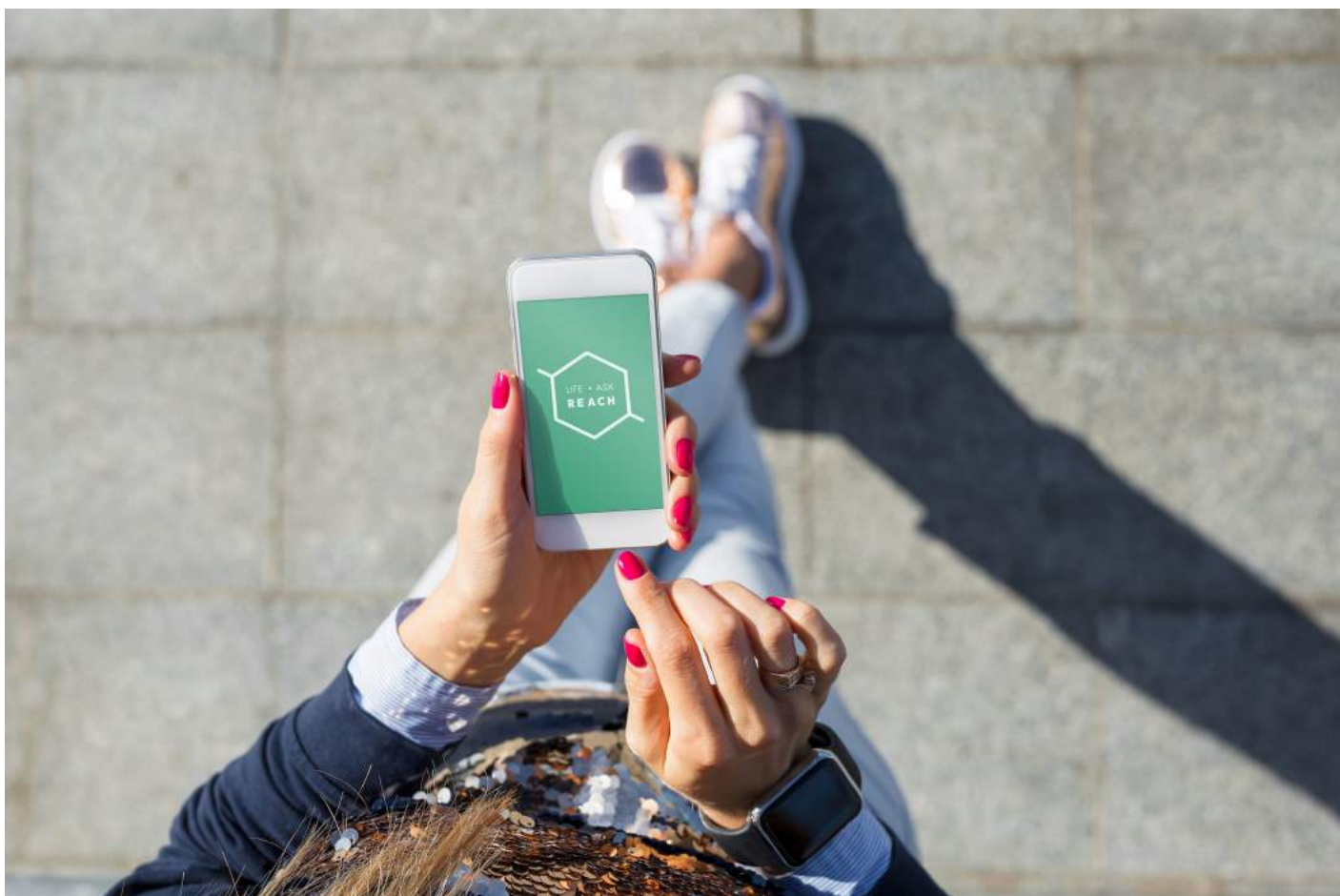
PROJEKTO KOMANDOS NARIAI SĖKMINGŲ ALTERNATYVŲ ISTORIJAS PRISTATĖ ĮVAIRIUOSE RENGINIUOSE

Rudenį Vilniuje surengtas ir didžiulis tarptautinis renginys, kuriame pavojingų cheminių aktualijas aptarė įvairių Europoje įgyvendinamų LIFE cheminių projektų atstovai. Renginys sulaukė ir aukščiausių ES pareigūnų dėmesio. Jame dalyvavo Europos Komisijos ekonomikos ir žaliojo

augimo direktorato vadovas Kęstutis Sadauskas, Europos Komisijos programos „Horizon 2020“ – Aplinkos ir išteklių – vadovas Arnoldas Milukas ir pats Europos Komisijos LIFE programos vadovas Angelo Salsi.

RUDENĮ VILNIUJE SURENGTAS DIDŽIULIS TARPTAUTINIS CHEMINIŲ PROJEKTŲ RENGINYS

TEISĖ ŽINOTI

2019 m. startavo cheminių medžiagų srities projektas „Vartotojų įgalinimas naudotis REACH teise gauti informaciją apie chemines medžiagas gaminiuose pasitelkiant IT priemones“ (LIFE AskREACH). Baltijos aplinkos forumas mobiliąją programėlę pritaikys Lietuvos rinkai.

Projekto metu kuriama duomenų bazė, kur gaminių tiekėjai galės pateikti informaciją apie labai didelį susirūpinimą keliančias chemines medžiagas (SVHC). Duomenų bazė bus sujungta su mobiliąja programėle, kurią vartotojai galės naudoti, norėdami gauti informacijos apie SVHC gaminiuose. Jei norimų duomenų dar nėra duomenų bazėje, informacijos užklausa galės būti automatiškai siunčiama gaminio tiekėjui. Tiekėjams bus suteikiamos ir kitos IT priemonės, padėsiančios teisingai komunikuoti informaciją.

Mobilioji aplikacija įvairiose šalyse jau startavo. Cheminių medžiagų projektų platformos susitikimo Vilniuje metu buvo pristatyta ir viešai išbandyta angliška programėlės „Scan4Chem“ versija. Ji ateinančiais metais bus pritaikyta Lietuvos rinkai. Programėlės startą lydės informacinė kampanija, skatinanti vartotojus pasinaudoti savo teise žinoti.

ASKREACH

SUSTAGR

2019-2020
LIETUVOJE,
LATVIJOJE,
ESTIJOJE

ŪKININKAVIMAS BE PESTICIDŲ

Projektą įkvėpė vienintelio Europoje miesto, kuris uždraudė pesticidus, pavyzdys. Malsas tai miestelis Italijos šiaurėje, kuriame susivienijusi bendruomenė, išreiškė norą gyventi švaresnėje aplinkoje, neužterštoje augalų apsaugos produktais (AAP). Tai paskatino ryškiai matomas neigiamas pesticidų poveikis gamtai bei jaučiamas poveikis žmogaus sveikatai toje vietovėje. Projekte partneriai rengia nuotraukų parodas savo šalyse. Parodose iliustruojamas Malso miestelio atvejis, kai ūkininkaujama švariau, nenaudojant AAP. Lietuvoje paroda surengta Kaune. Partneriai taip pat analizavo esamą pesticidų naudojimo ir jų likučių monitoringo aplinkoje situaciją ir siekė nustatyti veiksmų poreikius dėl tausiojo pesticidų naudojimo aplinkos bei žmonių sveikatos apsaugos srityse. Taip pat rengiami informaciniai lapai ūkininkams bei ūkininkų kaimynams.

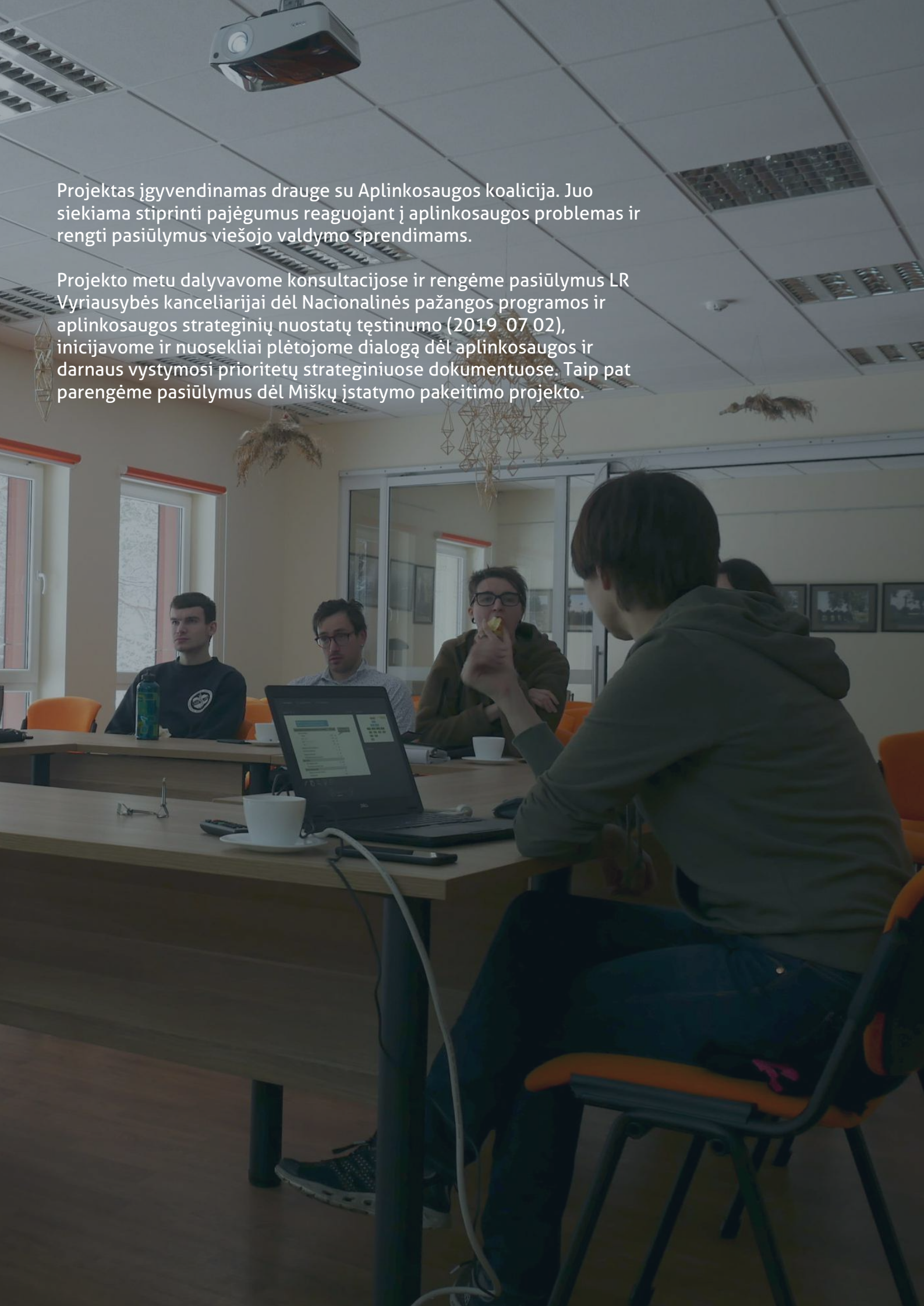
**APLINKOSAUGOS
SRITIES NVO
DALYVAVIMO
VIEŠOJO
VALDYMO
PROCESUOSE
STIPRINIMAS**

2018-2021
Lietuvoje

Projektas įgyvendinamas drauge su Aplinkosaugos koalicija. Juo siekiama stiprinti pajėgumus reaguojant į aplinkosaugos problemas ir rengti pasiūlymus viešojo valdymo sprendimams.

Projekto metu dalyvavome konsultacijose ir rengėme pasiūlymus LR Vyriausybės kanceliarijai dėl Nacionalinės pažangos programos ir aplinkosaugos strateginių nuostatų testinimo (2019 07 02), inicijavome ir nuosekliai plėtojome dialogą dėl aplinkosaugos ir darnaus vystymosi prioritetų strateginiuose dokumentuose. Taip pat parengėme pasiūlymus dėl Miškų įstatymo pakeitimo projekto.

2019 M. VYKDYTI PROJEKTAI

*-atkreipiame dėmesį, kad šiame stulpelyje rašomas bendras visų projekte dalyvaujančių partnerių biudžetas.

Trukmė	Bendras biudžetas*	Finansuoja	Pavadinimas	Partneriai/vykdytojai	Projekto svetainė
2014-2019	2 751 426 EUR	ES LIFE+ programa, Lietuvos Respublika, Latvijos Respublika, Estijos Respublika ir projekto partneriai	Integruoto planavimo įrankio sukūrimas, siekiant užtikrinti pievų biologinės įvairovės gyvybingumą (LIFE Viva Grass)	Baltijos aplinkos forumas Lietuvoje (Projekto koordinadorius), Baltijos aplinkos forumas Latvijoje, Latvijos Universitetas, Cēsis savivaldybė, SOVITES ūkis, VŠĮ Otrās Majas, Baltijos aplinkos forumas Estijoje, Estijos gyvosios gamtos mokslų universitetas, Lumanda rajono savivaldybė, Kurese ūkis, Pavilnių ir Verkių regioninio parko direkcija, Dubysos regioninio parko direkcija, Šilutės rajono savivaldybė, UAB Hnit-Baltic, Aplinkosauginių sprendimų institutas	vivagrass.eu
2015-2020	4 458 762 EUR	LIFE programa, Lietuvos Respublika, Latvijos Respublika, Estijos Respublika ir projekto partneriai	Pavojingų cheminių medžiagų pakeitimo įgyvendinimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos mažose/vidutinėse ir pramonės įmonėse (LIFE FitForREACH)	Baltijos aplinkos forumas Estijoje (Projekto koordinadorius), Baltijos aplinkos forumas Lietuvoje, KTU Aplinkos inžinerijos institutas, Aplinkos apsaugos politikos centras, UAB Marijampolės pieno konservai, JSC Vakarų Metalgama, Baltijos aplinkos forumas Latvijoje, REACH pagalbos tarnyba Lietuvoje, REACH pagalbos tarnyba Latvijoje, REACH pagalbos tarnyba Estijoje, Hendrikson & Ko OÜ, Ecodesign competence centre, TENACHEM, Ltd., Henkel Makroflex AS, Epokate OÜ, Mayeri Industries AS	fitreach.eu/lt
2016-2019	3 541 797 EUR	Europos regioninės plėtros fondas <i>Baltijos jūros regiono Interreg programa</i> , Lietuvos respublika ir projekto partneriai	Inovatyvūs valdymo sprendimai mažinant pavojingų cheminių medžiagų emisijas miestuose Baltijos jūros regione (NonHazCity)	Stokholmo miestas (vadovaujantis partneris), Vesteroso miestas, Švedų žemės ūkio mokslų universitetas, Turku taikomųjų mokslų universitetas, Parnu miesto valdžia, Parnu vandenys, Baltijos aplinkos forumas, Estija, Rygos miestas, Baltijos aplinkos forumas, Latvija, Gdansko universitetas, Gdansko savivaldybė, Gdansko vandens ūkis, Baltijos aplinkos forumas, Lietuva, Klaipėdos regiono aplinkosaugos departamentas, Kauno rajono savivaldybė, Šilalės rajono savivaldybė, Taikomosios ekologijos institutas, Vokietija, Baltijos aplinkos forumas, Vokietija	pagalvok.lt
2016-2023	4 097 038 EUR	LIFE programa, Lietuvos Respublika ir projekto partneriai	Meldinei nendrinukei tinkamų kertinių buveinių tinklo formavimas siekiant užtikrinti ilgalaikę jos apsaugą Lietuvoje (LIFE MagniDucatusAcrola)	Baltijos aplinkos forumas Lietuvoje (Projekto koordinadorius), Kretingos miškų urėdija, Žuvinto biosferos rezervato direkcija, Nacionalinio mokslininkų ir gamintojų susivienijimas „Baltarusijos nacionalinės mokslų akademijos mokslinis–praktinis gamtinių išteklių centras“	meldine.lt
2018-2027	17 000 044 EUR	LIFE programa, Lietuvos Respublika	NATURA 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje	Aplinkos projektų valdymo agentūra (projekto koordinadorius), Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija, Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcija, Žemaitijos nacionalinio parko direkcija, Baltijos aplinkos forumas, VDU žemės ūkio akademija, VĮ Valstybinių miškų urėdija	naturalit.lt

Trukmė	Bendras biudžetas*	Finansuoja	Pavadinimas	Partneriai/vykdytojai	Projekto svetainė
2018-2021	4 925 146 EUR	Europos Sąjungos H2020 programa (Nr. 773901)	Agroekologinių žemės ūkio sistemų tvarumo pažinimas ir gerinimas Europos Sąjungoje (UNISECO)	Johann Heinrich von Thünen-Institut Bundesforschungsinstitut für Ländliche Räume, Consiglio per la Ricerca in Agricoltura e l'Analisi dell' Economia Agraria, Agricultural University of Athens, Universität für Bodenkultur Wien, The James Hutton Institute, The University Court of the University of Aberdeen, Institut Supérieur d'Agriculture Rhone Alpes, Baltijos Vides Forums, Baltijos Aplinkos Forumas, Forschungsinstitut für biologischen Landbau Stiftung, Geonardo Environmental Technologies, Luonnonvarakeskus, Sveriges Lantbruksuniversitet, Gestion Ambiental de Navarra, Asociatia WWF Programul Dunare Carpati Romania, Ustav Zemedelske Ekonomiky a Informaci. European Landowners Organization, Bioinstitut	uniseco-project.eu
2019-2021	2 711 587 EUR	Europos regioninės plėtros fondas <i>Baltijos jūros regiono Interreg programa</i> , Lietuvos respublika ir projekto partneriai	Kaimo plėtra ir vandens apsauga Baltijos jūros regione (WATERDRIVE)	Švedijos žemės ūkio mokslų universitetas (SLU), Pietų Baltijos jūros vandens regionas/ Kalmaro apskrities administracinė valdyba, Švedijos Žemės ūkio valdyba, Vesterviko savivaldybė, VŠĮ Baltijos Aplinkos Forumas, Gamtos išteklių institutas (LUKE), Suomija, Suomijos aplinkos institutas (SYKE), Pietų Suomijos ProAgria, Suomijos lauku drenažo asociacija, Stokholmo aplinkos institutas Taline, Jelgavos Savivaldybė, Latvijos gyvybės mokslų ir technologijų institutas, Sąjunga "Ūkininkų parlamentas", Žemės ūkio konsultavimo tarnyba Brvinove, Europos regioninis ekohidrologijos centras, PhenoHorizon, Šlėzvigo-Holšteino žemės ūkio, aplinkos ir kaimo vietovių valstybinė agentūra, SEGES, Baltijos jūros veiksmų grupė – BSAG, Sankt Peterburgo Šiaurės vakarų žemės ūkio ekonomikos tyrimų institutas, Sankt Peterburgo Federalinio agroinžinerijos mokslų centro departamentas: Žemės ūkio inžinerijos ir aplinkosaugos institutas, Gurjevsko rajono administracija	water-drive.eu
2019-2021	833 325 EUR	Europos Sąjungos LIFE programa ir projekto partneriai	Ekosisteminių paslaugų bioįvairovės ir kraštovaizdžio gerinimas ganant gyvulius (GRAZELIFE)	Rewilding Europe (Nyderlandai), ARK Nature (Nyderlandai), La Korunjos universitetas (Ispanija), Leipcigo universitetas (Vokietija), Rewilding Ukraine (UA), Rewilding Rhodope Foundation (BG), VŠĮ Baltijos Aplinkos Forumas Lietuvoje.	grazelife.com
2019-2021	171 042 EUR	2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa	Aplinkosaugos srities NVO dalyvavimo viešojo valdymo procesuose stiprinimas	Asociacija "Aplinkosaugos koalicija", VŠĮ Baltijos aplinkos forumas, Gamtos apsaugos asociacija "Baltijos vilkas", Lietuvos entomologų draugija	-
2019-2021	1 107 175 EUR	Europos regioninės plėtros fondas <i>Baltijos jūros regiono Interreg programa</i> , Lietuvos respublika ir projekto partneriai	„NonHazCity“ patirties pritaikymas miestuose: privačių ir profesionalių naudotojų gebėjimų stiprinimas cheminių medžiagų naudojimo mažinime ir rizikos valdyme (NonHazCity2)	Riga city, Baltic Environmental Forum Latvia, VŠĮ Baltijos aplinkos forumas, Gdansk Water Utilities Ltd., City of Västerås, Pärnu City Government, Baltic Environmental Forum Estonia, Baltic Environmental Forum Germany, Turku University of Applied Sciences, Association Polish Forum ISO 14000, Saint-Petersburg State University of Aerospace Instrumentation, Ecological union	pagalvok.lt
2019-2020	13 110 EUR	Šiaurės Ministrų Taryba	Darnus ir sveikas ūkininkavimas (SustAgr)	Ecodesign Competence Centre (LV), The Danish Ecological Council (DK), Estonian Green Movement (EE), VŠĮ Baltijos aplinkos forumas (LT)	-

**TEIKIAME
PASLAUGAS
VERSLUI IR
VALSTYBĖS
INSTITUCIJOMS**

Atlikome 2014–2020 m. ES
lėšomis įgyvendintų gamtos
apsaugos priemonių
pažangos vertinimą.

Bendradarbiaujant su
„Wood Environment &
Infrastructure Solutions UK
Limited“ atlikome Lietuvos
2-ųjų baseininio valdymo
planų integruotą vertinimą.

Konsultavome valstybės
institucijas ir įmones
žaliųjų (viešųjų) pirkimų,
cheminių medžiagų ir
aplinkosaugos valdymo
srityse.

Konsultavome Albanijoje veikiančias institucijas ir organizacijas dėl gamtos apsaugos sektoriaus pritaikymo ES aplinkosaugos politikai.

Rengėme seminarus ir konsultacijas gamtos apsaugos komunikacijos, gamtos auginio švietimo temomis.

Konsultavome įvairias įmones (tokias kaip „Konekso Lietuva“ ar „Nasdaq Baltic“) darnaus verslo srityje bei kitais aplinkosaugos klausimais.

**SAVANORIŠKOS
INICIATYVOS**

**PUNIOS ŠILO
JUDĖJIMAS**

Drauge su teatro režisieriumi
Gintaru Varnu ir daugybe
visuomenės atstovų bei
gamtininkų šiame stojame
ginti Punios šilo.

IŠSAUGOKIME PUNIOS ŠILĄ -

VERTINGIAUSIĄ SENGIRĘ

Liepos 12 d., tą pačią dieną, kai priesaiką šaliai davė naujai išrinktas prezidentas Gitanas Nausėda, aplinkos ministras K. Mažeika Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai pavedė stabdyti beveik prieš dvejus metus (2017 m. lapkritį) pradėtą Punios šilo rezervato plėtros procesą. Buvome pasipiktinę tokiu nepagrįstu, nemotyvuotu ministro pavedimu, keliančiu grėsmę vertingiausiai Lietuvos sengirei, ir ėmėmės aktyvių veiksmų tai sustabdyti:

- Sukūrėme svetainę puniossilas.lt, kurioje nuolat pateikdavome aktualiausią informaciją;
- Kartu su daugiau nei 100 žinomų gamtos, meno, kultūros veikėjų, nacionalinių premijų laureatų, Lietuvą pasaulyje garsinančių kūrėjų kreipėmės į prezidentą G. Nausėdą, ragindami ginti Punios šilą;
- Parengėme peticiją, kurią pasirašė 15 000 žmonių;
- „Laivės piknike“ surengėme diskusiją apie Punios šilą;
- Subūrėme iškiliausius Lietuvos mokslininkus, kurie išplatino atvirą laišką dėl Punios šilo apsaugos;
- Kreipėmės į teismą, siekdami panaikinti nemotyvuotą sprendimą stabdyti Punios šilo rezervato plėtrą;
- Suorganizavome spaudos konferenciją;
- Sukūrėme galimybę paremti teismo procesą skiriant norimo dydžio paramą;
- Aktyviai bendravome su žiniasklaida dėl situacijos Punios šile;
- Prisijungėme prie protesto „Girios ateina į Vilnių“;
- Suorganizavome 5 pažintines ekskursijas į Punios šilą, kuriose apsilankė daugiau nei 200 žmonių;
- Dalyvavome Peticijų komisijos posėdyje;
- Dalyvavome pirmame teismo posėdyje.

PUNIOS ŠILĄ IŠGELBĖTI GALI TIK REZERVATAS

Šiuo metu tik nedidelė Punios šilo dalis (456,94 ha) turi rezervato statusą. Kita dalis (2249,39 ha) yra botaninis-zoologinis draustinis. Deja, draustinio statusas nėra pakankamas seno miško apsaugai, nes leidžia įvairaus pobūdžio kirtimus, kurie skurdina mišką, trikdo jo ekologinį balansą, užkerta kelią sengirės rūšių plitimui ar atsikūrimui. Draustinyje taip pat leidžiama ir vykdoma intensyvi medžioklė, kuri trikdo natūralų ekologinį rūšių balansą ir natūralius gamtos procesus. Esamas rezervatas užima nedidelę teritoriją ir yra per mažas norint išlaikyti pilnavertę sengirę. Rezervato statusas taip pat užtikrintų ilgalaikę šio miško masyvo apsaugą, nes statuso naujas ministras negali taip lengvai pakeisti.

REZULTATAI

2019 metų pabaigoje Punios šilo likimas buvo neaiškus. Mes buvome sutelkę didžiulį visuomenės palaikymą, surinkę 5998 Eur paramos teismo bylinėjimosi išlaidoms, tačiau jokių aiškesnių sprendimų nebuvo priimta. Mus nuvydė Peticijų komisijos posėdis, po kurio tapo aišku, kad komisija sprendimo nepriims, o lauks, ką pasakys teismas, ir įkvėpė pirmasis teismo posėdis, kuriame teisėjos buvo nepaprastai įsitraukusios aktyvios ir nagrinėjo klausimą iš esmės.

© Renatas Jakaitis

**SAVANORIŠKOS
INICIATYVOS**

DĖSTYMAS

2019 metais mūsų kolegos – Rita ir Žymantas – tęsė gamtosaugos komunikacijos kurso dėstymą Vilniaus universitete, Gyvybės mokslų centre. Kolegų studentais jau trečius metus tapo biologinės įvairovės magistrantai. Kurso metu studentai gilinosi į komunikacijos niuansus, rengė pranešimus, analizavo pasirinktas gamtosaugines problemas ir kūrė kampanijas joms spręsti. Kurso kulminacija buvo renginys – Drugių diena Kairėnų botanikos sode.

Kita kolegė – Audronė – daugiamete patirtimi socialinės atsakomybės srityje ir toliau dalinosi su Vilniaus universiteto Tarptautinės komunikacijos magistrantais.

**SAVANORIŠKOS
INICIATYVOS
DISKUSIJOS IR
ŽIURI**

ClimateLaunchpad Climate-KIC
Gustavo Pinheiro

Dalyvavome Lietuvos metinėje verslo atsakomybės konferencijos diskusijoje.

Dalyvavome Europos inovacijų ir technologijų akseleratoriaus „Climate- KIC“, skatinančio klimato kaitai neutralių startuolių kūrimąsi konkurso didžiojoje žiuri.

MŪSŲ POVEIKIS APLINKAI

MŪSŲ POVEIKIS APLINKAI

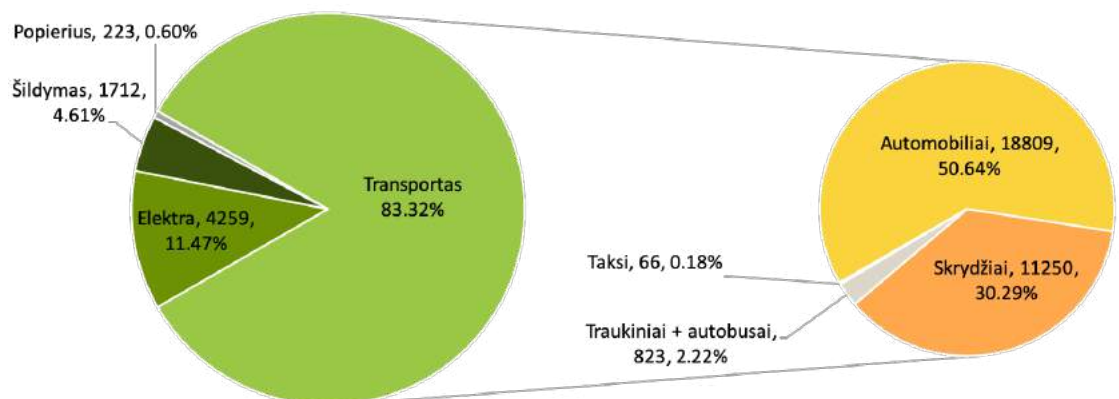
Neišvengiamai kiekvienas sugeneruojame tam tikrą CO2 pėdsaką. Kadangi esame aplinkosauginė organizacija, manome, jog svarbu sekti savo poveikį aplinkai, matyti sritis, kurios daugiausiai prie to prisideda, atrasti priežastis ir imtis veiksmų, siekiant sumažinti sukuriamą šiltnamio dujų kiekį. Dėl šios priežasties, nuo 2011 metų skaičiuojame savo veiklos metu sugeneruojamą CO2 kiekį, išreiškiamą emisijų ekvivalentu bei vertiname sugeneruojamą atliekų kiekį.

Kiekvieni metai mūsų organizacijoje yra labai skirtingi. Ne išimtis ir pastarieji 2019-tieji. Priklausomai nuo veiklų skirtingose srityse sugeneruojame skirtingus CO2 kiekius. Šie metai turėjo ir savų iššūkių, tokių kaip kraustymasis į naują biurą, antrasis meldinių nendrinukių perkėlimas, festivaliai gamtoje ir daugybė kitų. Persikraustymas lėmė tai, jog perėjome nuo dujino šildymo, prie šildymo elektra, taigi sumažėjo dujų suvartojimas, tačiau, natūralu, jog elektros – išaugo. Taip pat išaugo vandens suvartojimas. Tai galėjo nutikti dėl kraustymosi bei remonto darbų. Šiemet ir darbuotojų turėjome kaip niekada daug – vidutiniškai apie 19!

BENDRO CO2 PĖDSAKO SUDĖTIS 2019 METAIS, KG

11%

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiais – didžiausią CO2 kiekį sugeneravome kelionių metu. Turėjome daugybę seminarų, susitikimų su ekspertais, ūkininkais, vykdėme nendrinukių perkėlimą, taip pat organizavome festivalius gamtoje, tačiau, lyginant su praėjusiais metais, transporto sugeneruotas anglies dvideginio kiekis yra 11 % mažesnis. Mažiau skraidėme, taip pat mažiau keliavome automobiliais.

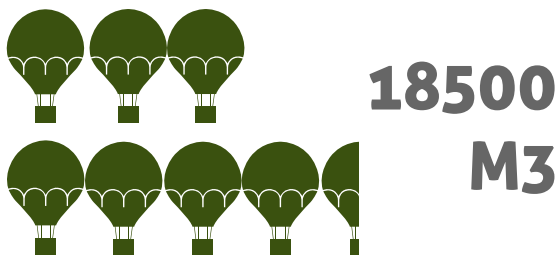
37,1 T

Bendras, sugeneruoto CO2 dujų kiekis yra 37,1 tonos, o tai yra 7% mažiau, nei praėjusiais metais.

64 HA

Tokį CO2 kiekį per metus sugertų maždaug 64 ha miško Lietuvoje – tai sudarytų 2,5 % Punios šilo ploto;

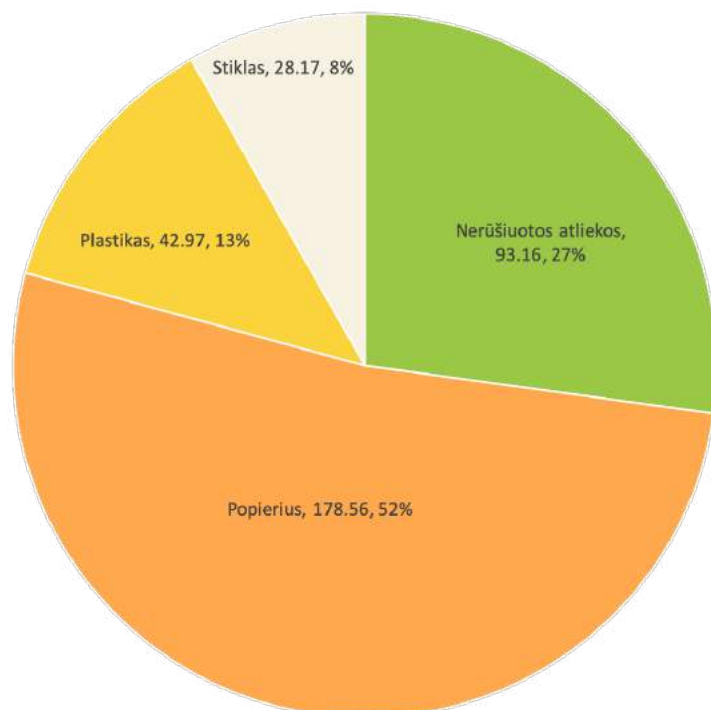
37 tonos CO2 dujų užima maždaug 18500 m³ tūrį. Toks dujų kiekis užpildytų maždaug 7,5 vidutinių oro balionų kupolų turį.

ATLIEKOS

Šiomet buitinių atliekų sugeneravome maždaug 129 kg mažiau, nei praėjusiais metais. Šiomet, kaip ir praėjusiais metais, popieriaus atliekų sugeneravome daugiausiai, bet tai galėjo lemti kraustymasis, kurio metu peržiūrėjome visas lentynas ir kaip reikiant švarinomės.

Svarbu paminėti, jog savo veikloje naudojame perdirbtą popierių, kurio CO2 pėdsakas yra mažesnis. Dėl to mums pavyko išvengti papildomų 1,1 t šiltnamio efektą sukeliančių dujų. Taip pat šiemet vykusių festivalių gamtoje metu skatinome dalyvius turėti daugkartinius indus, o neturintieji už paramą galėjo įsigyti popierinius indus, kuriuos galima kompostuoti. Tai smarkiai sumažino gamtoje lėtai suyrančio plastiko naudojimą festivalių metu.

MŪSŲ 2019 METAIS SUGENERUOTOS BUITINĖS ATLIEKOS, KG

MŪSŲ POVEIKIS APLINKAI

KRAUSTYMOŠI METU SUGENERUOTŲ ATLIEKŲ NEVERTINOME

Šiomet sugeneruojamų šiukšlių kiekius buvo sunku tiksliai apskaičiuoti, kadangi vyko kraustymasis į naują biurą ir remonto darbai. Šiuo intensyviu laikotarpiu visų atliekų susekti nepavyko, tačiau verta pastebėti, kad visos sugeneruotos statybinės atliekos buvo tinkamai utilizuotos – išvežtos į tam skirtas atliekų aikštes. Statybinių atliekų neįtraukėme į buitinių atliekų svorį, nes šios atliekos tarpusavyje labai skiriasi, jų gretinti negalima, be to, tikime, kad kraustymasis – vienkartinis veiksmas, kurio daug metų neturėjome ir, tikime, daug metų neturėsime, tad kažkokį palyginimą ir išvadas ilgalaikėje perspektyvoje būtų sunku atlikti.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad naują biurą įsirenginėjome naudodami kuo ekologiškesnes, gamtai draugiškas medžiagas. Pavyzdžiui, grindis meistri vadovaujant patys liejome iš molio ir kitų natūralių medžiagų. Tagi, dabar džiaugiamės puikia, šiuolaikiška ąsla. Jos pažiūrėti ateina ąslos entuziastai. Patys taip pat dažėme, tiksliau – dengėme glaistu sienas. Joms naudojome kalkių ir kvarcinio smėlio mišinį. Įsigijome tik trūkstantus baldus, visus kitus pritaikėme iš senojo biuro. Teko patiems keletą lentynų perpjauti, mūsų patyrusi siuvėja Rita J. pritaikė netgi linines užuolaidas, kurias turėjome.

NINE VOICES

BIOMASĖS PERDIRBIMO CECHAS „NINE VOICES“

Praėjusių (2018) metų rudenį pradėjo veikti biomasės perdirbimo cechas „Nine voices“, kuriame perdirbama vėlai nušienauta žolė iš svarbiausios meldinių nendrinukių buveinės Lietuvoje – Tyrų pelkės – bei kitų šio paukščio buveinių Nemuno deltoje. Cecho darbai dar tik įsibėgėja, atranda savo ritmą, todėl kol kas vertinti sugeneruojamą CO₂ kiekį nebūtų tikslinga.

Turėdami daugiau duomenų galėsime atlikti detalesnį cecho poveikio vertinimą.

Svarbu paminėti, kad cecho veikla padeda biologinei įvairovei klestėti, o gamyboje nenaudojame jokių pavojingų medžiagų, mūsų produktai visiškai natūralūs.

FINANSINĖ ATASKAITA

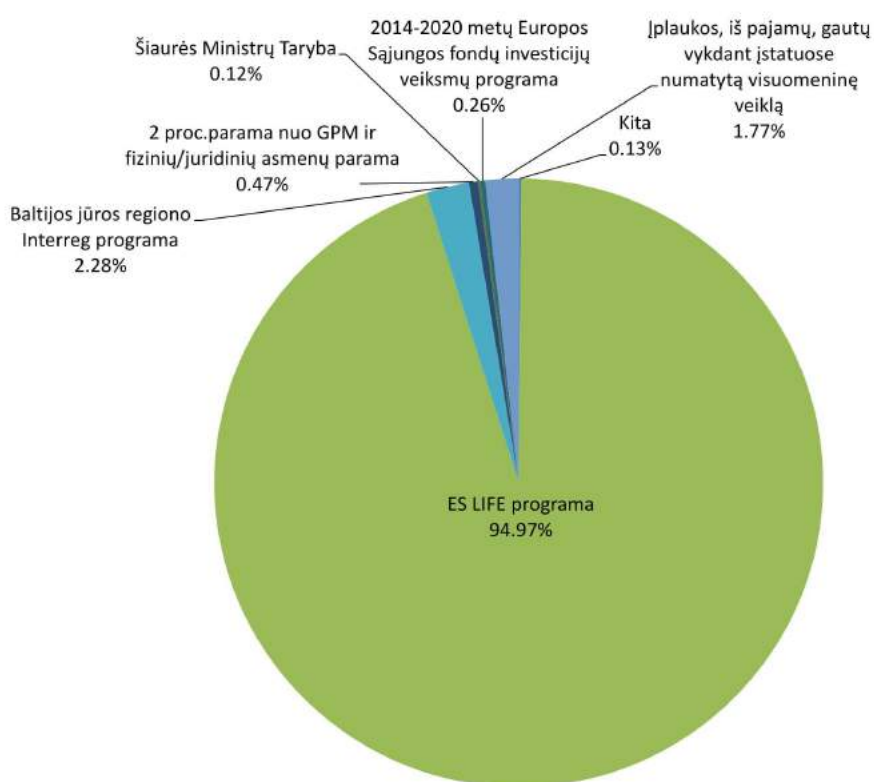

ĮPLAUKOS

Įstaiga 2019 metais gavo 1 614 897 eurų įplaukų*. Dalis gautų piniginių lėšų susiję su 2018 m. projektų vykdymo metu patirtų išlaidų kompensavimu, o kita – su 2019 m. patirtų išlaidų kompensavimu ir pajamomis, gautomis vykdant įstatuose numatytą viešuosius interesus tenkinančią/visuomenei naudingą veiklą bei parama.

***Pastaba.** Įplaukos šiuo atveju apima gautas lėšas, todėl ši suma nesutampa su finansinės būklės ataskaitos ir veiklos rezultatų ataskaitos apyvarta, nes apyvarta skaičiuojama kaupiamuoju būdu.

ĮPLAUKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ŠALTINIUS

Grafike „Įplaukų pasiskirstymas pagal šaltinius“ išskirtose įplaukose, gautose iš ES LIFE programos taip pat yra įtrauktos bendrojo finansavimo lėšos, gautos iš Lietuvos Respublikos biudžeto. Lietuvos Respublika yra įsipareigojusi prisidėti prie šių programų finansuojamų projektų įgyvendinimo. Tokių biudžeto lėšų 2019 m. iš viso gauta 73 485 eurai. Visose įstaigos įplaukose šios lėšos sudaro 4,55 %.

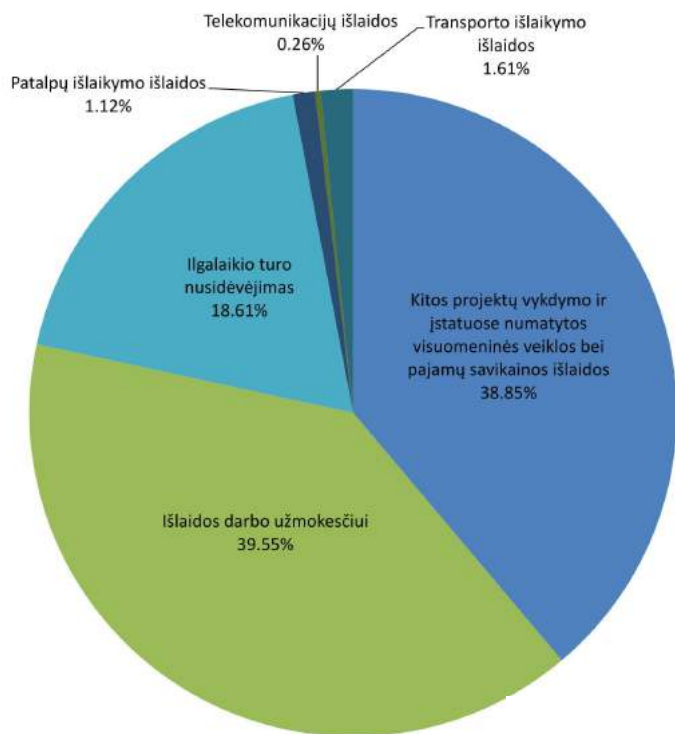
Dalis iš ES LIFE programos finansavimo gautų lėšų buvo perskirstyta tarp finansuojamų projektų partnerių, kuriems buvo perskirstyta 21,88 % skaičiuojant nuo 2019 metais gautų lėšų. Įstaigos dalis - 78,12 %, tačiau dalis šių 2019 metais gautų lėšų bus perskirstyta partneriams ateinančiais metais.

2019 m. gauta paramos iš 2 proc. nuo GPM – 1 002 eurai. Taip pat gauta paramos iš fizinių asmenų ir juridinių asmenų – 6 645 eurai.

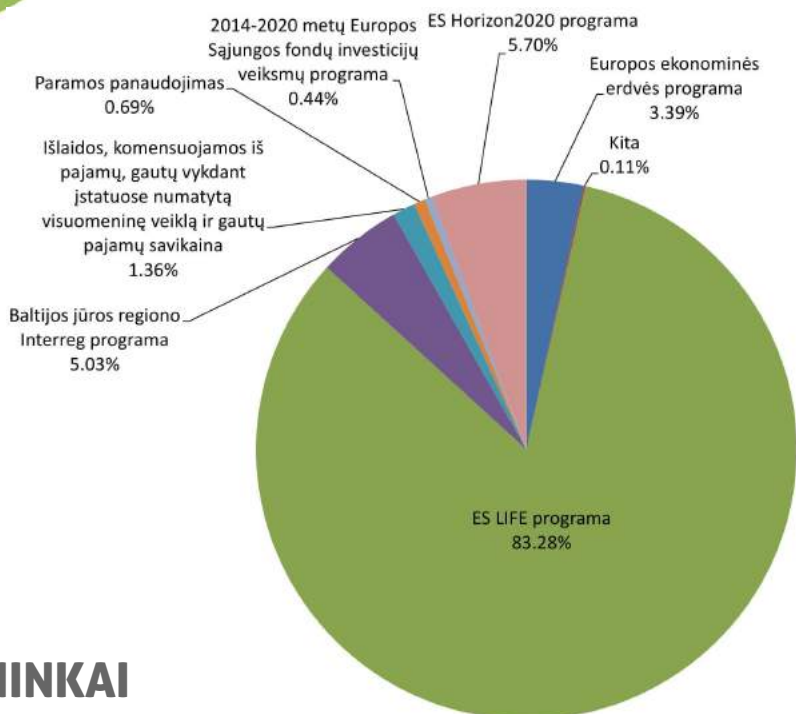
IŠLAIDOS

2019 m. įstaiga patyrė 971 052 eurų sąnaudų. Dalis jų bus kompensuotos iš 2020 m. gautinų įplaukų (tikslinių lėšų finansavimo). Išlaidų pasiskirstymas pagal rūšis ir šaltinius pateiktas grafikuose.

IŠLAIDŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL RŪŠĮ

IŠLAIDŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ŠALTINIUS

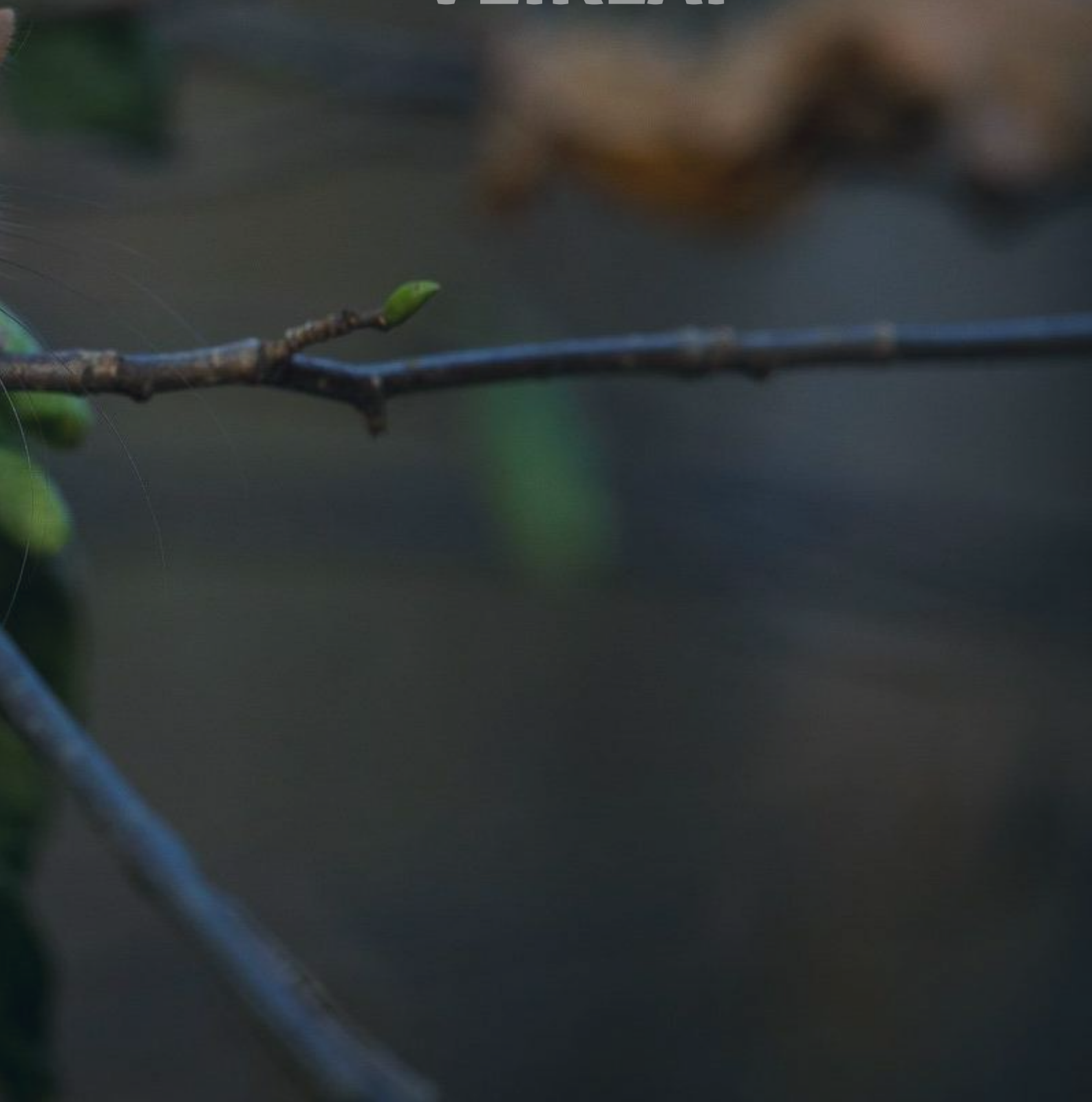
DARBUOTOJAI IR DALININKAI

Metų pradžioje įstaigoje dirbo 20 darbuotojų, šeši iš jų – nepilnu etatu, 3 darbuotojos - motinystės atostogose. Metų pabaigoje dirbo 19 darbuotojų, keturi iš jų – nepilnu etatu, 1 darbuotoja – motinystės atostogose.

2019 m. įstaigos dalininkų sudėtis nekito. Dalininkų įnašas sudaro 1 539 eurų. Dalininkams atitinkamai priklauso 97 %, 2 % ir 1 %, jie visi turi po vieną balso teisę (informacija apie viešųjų įstaigų dalininkus viešai prieinama ir kaupiama VĮ Registrų centre).

VISUOMENĖS PARAMA MŪSŲ VEIKLAI

Iš viso 2019 metais gavome **7 647 Eur** paramos! Ačiū, kad mus remiate! Kartu mes galime imtis reikšmingesnių ir didesnių darbų.

PARAMA PUNIOS ŠILO IŠSAUGOJIMUI

2019 m. pradėjome judėjimą, skirtą Punios šilo išsaugojimui. Pradėtam teisminei procesui finansuoti rinkome tikslinę visuomenės paramą į specialią sąskaitą. Paramos per 2019 metus gavome 5998 Eur. Nepaisant to, kad tai – tikrai didelė suma, šios paramos nepakaks visoms teismo išlaidoms padengti, todėl 2020 m. paramos rinkimą tęsėme. Tikime, kad su jūsų palaikymu teismą laimėsime, o tai galiausiai lems tinkamą apsaugą vertingiausiai Lietuvos sengirei.

VISUOMENĖS PARAMA

7 647 Eur

PARAMA, SURINKTA GAMTOS FESTIVALIŲ METU

Tikslinę paramą taip pat rinkome gamtos festivalių „Vidur girių“ ir „Miško burtai“ metu. Šią paramą naudosime būsimiems festivaliams finansuoti. Iš viso renginių metu buvo surinkta 137 Eur.

KITA GAUTA PARAMA

Kitais būdais surinkome dar 510 Eur.

PARAMA IŠ 2 % (1,2 %) GPM

Skirk paramą, kuri tau nieko nekainuoja!

2019 m. iš 2 proc. GPM gavome 1002 Eur paramos. Lyginant su 2018 m., ši parama išaugo beveik 40%.

PAREMK BALTIJOS APLINKOS FORUMO VEIKLĄ

Baltijos aplinkos forumas saugo gamtą žmonėms. Drauge tai daryti kur kas lengviau.

Daugelis mūsų iniciatyvų, saugančių gamtą bei skatinančių žmogaus asmeninę patirtį (įsibuvimą) joje, negalėtų gyvuoti be visuomenės paramos. Padėk mums palaikyti esamas ir įgyvendinti naujas idėjas.

2020 metais surinktą paramą skirsime Punios šilo išsaugojimui bei aplinkosauginiam švietimui ir veikloms, skatinančioms vaikų potyrius gamtoje.

LIFE PROJEKTAI – INVESTICIJA Į LIETUVOS GAMTĄ IR

Šiuo metu pagrindiniai mūsų projektai daugiausiai finansuojami ES LIFE programos. Svarbiausia LIFE projektų nauda, žinoma, yra praktiniai darbai Lietuvos gamtai. LIFE programa reikšmingai prisideda prie Lietuvos įsipareigojimų ES gamtosaugos srityje įgyvendinimo. Didelė dalis gamtotvarkos ir taip reikalingų mokslinių tyrimų įgyvendinami būtent šios programos dėka. LIFE projektų biudžetą didžiąja dalimi sudaro Europos Sąjungos investicijos (60-75 %). Prie projektų nuosavu indėliu prisideda projekto partneriai, taip pat dalį bendrojo finansavimo skiria Lietuva (Aplinkos ministerija).

Įgyvendinant projektus, projektų lėšomis ne tik kuriamos darbo vietos, perkamos paslaugos ir prekės iš Lietuvos gamintojų, t.y. generuojamos pajamos kitiems ūkio subjektams, bet ir per projekto įgyvendinimo metu sumokamus mokesčius (socialinio draudimo, GPM ir PVM) atgal į valstybės biudžetą grąžinama nemaža dalis valstybės skiriamo bendrojo finansavimo.

91-98 % VALSTYBĖS PARAMOS GRĮŽO

Praėjusiais metais rašėme, kad net 91 % lešų, kurias Lietuva mums skyrė kaip bendrąjį finansavimą pirmajam meldinės nendrinukės apsaugos projektui (nr. LIFE09 NAT/LT/000233), grįžo atgal į valstybės biudžetą. Tai reiškė, kad į mūsų projektą faktiškai 36 755 Eur investavusi Lietuva, iš projekto gavo apie 1,47 mln. Eur Europos investicijų ir daugybę gerų darbų gamtai. Vertinant vien ekonominiu požiūriu, 1 Lietuvos euras sugeneravo 40 Eur Europos investicijų.

Šiomet pasibaigė kitas LIFE projektas „LIFE Viva Grass“ (nr. LIFE13 ENV/LT/000189). Paskaičiavus Lietuvos partnerių į biudžetą sumokėtus mokesčius paaiškėjo, kad net 98 % lėšų, kurias Lietuva mums skyrė kaip bendrąjį finansavimą šiam projektui grįžo atgal į valstybės biudžetą. Taigi, faktinis Lietuvos indėlis sudarė 4 101 Eur, o projektas į mūsų šalį pritraukė 408 982 Eur Europos investicijų. Vertinant vien ekonominiu požiūriu, 1 Lietuvos euras sugeneravo 100 Eur Europos investicijų.

LIFE programa skirta išskirtinai aplinkosaugai ir jokios kitos srities ar ūkio šakos projektų ji finansuoti negali. Finansavimą šiai programai skiria tiesiogiai Europos Komisija projektams varžantis tarptautiniame projektų konkurse. Kasmet jame dalyvauja nuo kelių šimtų iki tūkstančio ir daugiau projektų paraiškų iš visos Europos. LIFE taip pat pripažįstama kaip viena efektyviausių Europos Sąjungos priemonių gamtai ir aplinkai saugoti.

SAVANORYSTĒ

Meldinēs nendrinukēs
SAVANORIS

**SAVANORYSTĖ
PADEDANT
SAUGOTI
GAMTĄ**

Susipažink su savanore Vidmante

Susipažink su savanore Daria

Susipažink su savanorėmis iš
Šilutės - Raminta, Gabija, Greta

Susipažink su savanoriu Tomu

Suteikiame galimybę motyvuotiems žmonėms prisijungti ir drauge saugoti gamtą. Jei tu degi entuziazmu ir noru, o gamtos apsauga tau – viena svarbiausių sričių, esi laukiamas pas mus.

2019 m. savanorių turėjome tikrai nemažai. Antrus metus iš eilės pas mus darbuojasi savanoriai iš JAV. Šiemet mums talkino Daria – tiek prižiūrint nendrinukių mažylius, tiek rengiant įvairių medžiagų anglų kalba.

Taip pat gausiai šiemet mums talkino savanorės Akvilė ir Rita. Akvilė padėjo su festivaliu „Vidur girių“, jaunųjų gamtos reindžerių platforma, taip pat dalyvavo meldinių nendrinukių perkėlime. Rita daugiausiai širdies įdėjo talkindama „Miško burtuose“, bet prisidėjo ir prie kitų veiklų.

Taip pat turėjome gausybę meldinės nendrinukės savanorių, kurie šiemet mums daugiausiai talkino perkėlimo metu – padėjo gaudyti vabzdžius, stebėti ūgtelėjusius paukštelių. Jūsų šiemet buvo daugiau nei 50! Dėkojame visiems! Ypatingai norime padėkoti savanoriui Tomui, kuris nenuilsdamas rūpinosi, kad mažyliams visad pakaktų maisto ir praleido su nendrinukėmis kone visą mėnesį.

**BALTIJOS
APLINKOS
FORUMO
KOMANDA**

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

**AKIMIRKOS IŠ
KOLEKTYVO
GYVENIMO**

DIRBAM IŠ BET KUR

**KARTU ŠVENČIAM,
PADEDAM VIENI
KITIEMS**

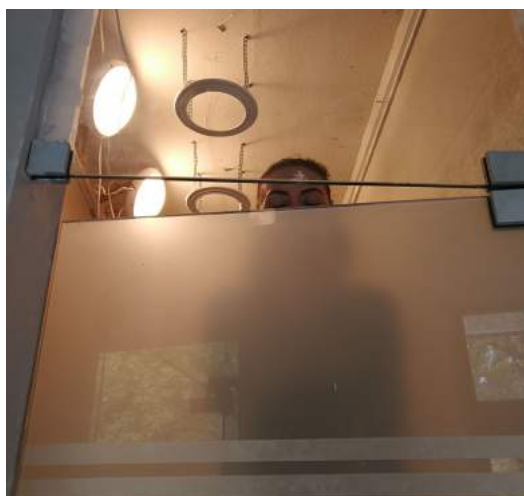

PERSIKRAUSTYMAS Į NAUJĄ BIURĄ

AKIMIRKOS IŠ KOLEKTYVO GYVENIMO

NAUJAS BIURAS - NAUJAS BROMAS

LAUKTUVĒS IŠ KINIJOS

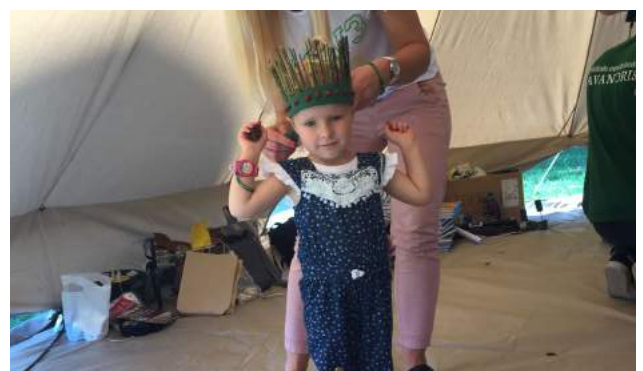

**AKIMIRKOS IŠ
KOLEKTYVO
GYVENIMO**

DALYVAVOME „LAISVĖS PIKNIKE“

MELDINIŲ NENDRINUKIŲ PERKĖLIME PADĖJO VISA KOMANDA

AKIMIRKOS IŠ KOLEKTYVO GYVENIMO

GAMTOS FESTIVALIUOSE PADĖJO VISA KOMANDA

AKIMIRKOS IŠ KOLEKTYVO GYVENIMO

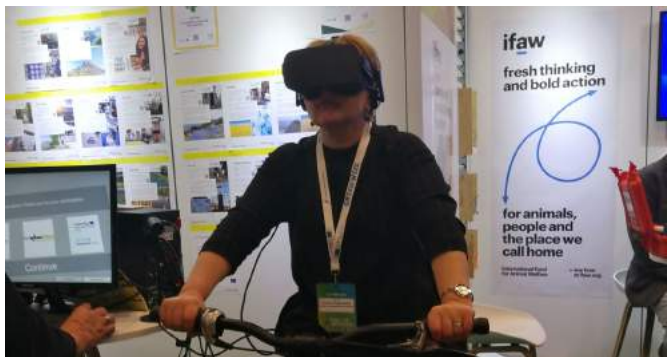

DARBAI DARBUKAI

AKIMIRKOS IŠ KOLEKTYVO GYVENIMO

BALTĪJOS APLINKOS FORUMAS
WWW.BEF.LT
2020

